

ARENTHOEBOECOP

oudheidkundige vereniging elburg

Jaarverslag 2022

Het bestuur van Arent thoe Boecop kwam in 2022 9 keer bij elkaar. Waarvan 8 keer fysiek en 1 keer via Zoom i.v.m. de coronamaatregelen. Van elke vergadering werd een agenda en verslag gemaakt. Tevens heeft het bestuur per E-mail en via de app diverse zaken met elkaar besproken. Het dagelijks bestuur heeft in 2022 1 keer apart vergaderd.

Op 9 januari was de nieuwjaarstoespraak van onze voorzitter Pauline van Zweden over “Het verhaal van het oude en het nieuwe jaar”.

De publicatie “Elburger Bijnamen” verscheen in januari 2022. Deze publicatie is opgedragen aan het voormalige erelid Henk Schuijn en zijn zoon Piet Schuijn.

In januari werd de werkgroep Begraafplaats Doornspijk-Dorp opgericht. Op de oude begraafplaats aan de Zuiderzeestraatweg zijn inmiddels door een aantal enthousiaste leden een groot aantal grafstenen ontdaan van algen & mossen en opnieuw beletterd.

Op maandag 21 en woensdag 23 februari hebben wij voor de leden van de Business Club N.V 2 stadswandelingen georganiseerd.

Samen met de Plus De Vrijheid Elburg hebben wij een plaatjesalbum samengesteld. Het album kon met de plaatjes, die men bij zijn boodschappen kreeg, gevuld worden. De Plus heeft het “Historisch Album Elburg” onder de bevolking verspreid.

Zaterdag 9 april heeft Arent thoe Boecop samen met Museum Elburg de oude traditie Palmpasen weer nieuw leven ingeblazen. Kinderen konden een Palmpasen stok maken en vervolgens was er een optocht naar de Vischpoort.

Diezelfde avond ontvingen wij de Vriendensoos 't Harde in het Gruithuis. Het programma bestond uit een bingospel en een quiz over het Plus plaatjesalbum.

In de vroege ochtend van 13 april was weer de nachtelijke wandeltocht naar de Klementbrug nabij Heerde om de 12 oorlogsslachtoffers te herdenken.

Zaterdag 16 april excursie Kamp Amersfoort. Na de rondleiding in Kamp Amersfoort werd ook een bezoek aan het Sovjet Ereveld gebracht.

22 en 23 april hebben wij meegewerkt aan het project Open de Poorten met als thema het jaar 1572. In Elburg en de Hoge Enk werd door Pauline van Zweden en Willem van Norel, tijdens een gezamenlijk ontbijt, een korte voordracht over het jaar 1572 in relatie tot de inname van Den Briel en de Nederlandse Opstand gehouden.

Door een groepje Elburgers is van de nacht van 4 op 5 mei het bevrijdingsvuur in Wageningen opgehaald. Dit jaarlijkse terugkerende evenement wordt door de Oranje Vereniging Elburg en Arent thoe Boecop georganiseerd.

4 mei Dodenherdenking hebben wij een krans bij het monument gelegd.

Op zaterdag 7 mei was het landelijke project Open Joodse huizen.

17 & 18 mei mountainbike fietstocht met 48 scholieren rondom Arnhem en Oosterbeek met als thema Operatie Market Garden. Op 7 plekken werd hierover een verhaal verteld.

11 juni had Arent thoe Boecop samen met de Botterstichting een aantal oud-topschaatsers op bezoek.

De Hellebaardiers hebben zaterdag 2 juli op kasteel De Essenburgh meegedaan aan een dag voor kinderen in moeilijke omstandigheden van de Stichting Kukeluusjes van Corné.

Wij hebben samen met Museum Elburg in de kelder van het museum een tijdelijke tentoonstelling over archeologische vondsten ingericht.

In augustus kwam de publicatie "Elburg 1575-1672-1772-1872-1972" uit.

Tijdens het botterweekend was er een tentoonstelling van Cees Nagelhout (De Kleppe) in het Gruithuis.

In verband met het 450-jarig bestaan van Nederland, hebben wij zaterdag 8 oktober een excursie naar Dordrecht en Delft gemaakt. Deze steden waren nauw met Willem van Oranje verbonden.

Zaterdag 29 oktober werd in hetzelfde kader een excursie naar Leuven en Diest (België) gemaakt.

Naar aanleiding van haar boek "Van Elburg naar Deshima" heeft Arlette van Kouwenhoven op donderdag 3 november een lezing over de familie Feith gehouden.

Ongeveer 80 leden hebben op 10 november van de Historische Maaltijd genoten. De gerechten waren in samenwerking met restaurant De Haas samengesteld uit de tijd waarin Willem van Oranje leefde.

Dinsdag 13 december hebben 200 leden deelgenomen aan de jaarlijks terugkerende Sfeerwandeling. Er werden 5 locaties in Elburg bezocht. Het thema was de 16^e eeuw.

Eind december is de autobiografie "Chocola, de smaak van de vrijheid" van Maud Peper-Dahme onder de leden verspreid.

In de kerstvakantie hebben wij samen met Museum Elburg "Een archeologisch avontuur" voor kinderen georganiseerd. Zij konden archeologische schatten, zoals scherven en muntjes, in de gewelven van het museum zoeken.

JAARVERSLAG VISAFSLAG ELBURG 2022

Na de perikelen van de coronapandemie in de jaren 2020 en 2021 was het jaar 2022 gelukkig weer een normaal jaar. Hoewel in januari 2022 nog beperkingen golden, werd in het voorjaar van 2022 alles weer normaal.

Omdat een suppoostenavond in januari nog niet was toegestaan, organiseerden we op vrijdag 13 mei onze (uitgestelde) vrijwilligersavond in het Gruithuis. We keken terug op wat was gepasseerd en blikten tegelijkertijd alvast vooruit op het nieuwe seizoen.

In april 2022 werd de unieke oorkonde, die mandenmaker Jan Janssen in 1910 had ontvangen op de wereldtentoonstelling in Brussel, van een nieuwe lijst voorzien door lijstenmaker Pool in de Bloemstraat.

Nog voor het zomerseizoen, in mei 2022, is onder leiding van Johan van Triest het exterieur van de Visafslag van een nieuwe verflaag voorzien. Enkele enthousiaste vrijwilligers, waaronder Marinus Hup, stonden Johan daarbij terzijde.

Op dinsdag 5 juli kon de Visafslag weer worden geopend voor publiek. Veel geïnteresseerde bezoekers hebben gedurende een periode van tien weken volop kunnen genieten van ons museale erfgoed, maar bovenal van de verhalen en gezellige gesprekken met onze suppoosten. Vrijdag 10 september was officieel de laatste middag dat de Visafslag open was voor een breed publiek. Drukke en minder drukke middagen wisselden elkaar af, sterk afhankelijk van de weersomstandigheden. Naar schatting bezochten ongeveer 3.000 bezoekers onze Visafslag.

Naast de officiële openingstijden heeft Marinus Hup heel veel middagen vanuit zijn eigen gedrevenheid en motivatie de Visafslag opengesteld voor het publiek. Naast zijn gesprekken, verkocht Marinus vele eigen gemaakte ansichtkaarten. De opbrengst liet hij geheel ten goede komen aan de Visafslag. Onze penningmeester was iedere keer weer verbaasd over de opbrengsten.

Tijdens het Botterweekend, op donderdagavond 8 september, was er opnieuw een bijeenkomst met onze suppoosten. Op deze avond konden de vrijwilligers in het Gruithuis exclusief genieten van de schilderijtentoonstelling van Cees de Kleppe.

Naast enkele rondleidingen werden opnieuw vele scholieren in de Visafslag ontvangen door de leermeesters Steven Jansen en Wichert Broekhuizen.

In 2022 mochten we twee nieuwe suppoosten verwelkomen. Dat zijn Aart Docter en Joop Broekhuizen. We vertrouwen er op dat ze zich snel zullen thuis voelen in onze mooie groep van vrijwilligers.

Op maandag 10 oktober werd in de Visafslag een huwelijk voltrokken door twee mensen uit Kloosterburen (Groningen). Veronie Nijenstein was daarbij namens de gemeente Elburg ambtenaar van de Burgerlijke Stand. Dit is tot op heden het tweede huwelijk dat in de Visafslag werd gesloten.

Elburg, april 2023
Willem van Norel (secretaris)

JAARVERSLAG WERKGROEP PUBLICATIES 2022

In het jaar 2022 was de werkgroep Publicaties verantwoordelijk voor het uitgeven van drie tijdschriften en twee Kronieken. Achter de schermen is veel onderzoek gedaan en inspanning geleverd om deze uitgaven mogelijk te maken. Uit de reacties van onze leden konden we opmaken dat de publicaties met grote interesse werden ontvangen en gelezen.

PUBLICATIE ELBURGER BIJNAMEN

In januari 2022 verscheen de lang verwachte publicatie *Elburger Bijnamen* (nummer 111). Bijnamen zijn verweven met de Elburger bevolking. Vooral onder de vissers waren bijnamen vaak vanzelfsprekend. Dat was niet alleen in Elburg het geval, maar zeker ook in andere vissersplaatsen rondom de voormalige Zuiderzee. In diverse steden en dorpen waren vroeger vaak meerdere mensen bekend onder dezelfde voor- of achternaam. Het was dan gebruikelijk om onderscheid te maken door het gebruik van een bijnaam. Vroeger waren mensen soms bekender onder hun bijnaam dan onder hun werkelijke naam. Bijnamen waren veelal functioneel: ze moesten onderscheid maken tussen de personen en mogelijke verwarring opheffen. Binnen een lokale gemeenschap hoorden (horen) bijnamen vaak bij de volkscultuur.

De publicatie over de bijnamen is opgedragen aan ons voormalige erelid Henk Schuijn (1919-2004) en zijn zoon Piet Schuijn (1949-2019). Henk was het die met zijn grote verzameling Elburger bijnamen ons bewustmaakte van het belang van dit bijzondere onderdeel van onze volkscultuur. Zijn zoon Piet wilde enkele jaren geleden het initiatief van zijn vader nieuw leven inblazen, maar korte tijd later werd hij helaas ernstig ziek.

Piet Schuijn stierf op 15 april 2019. Uit respect en bewondering voor alles wat Henk en Piet Schuijn aan voorbereidend werk hebben verricht, is deze publicatie een eerbetoon aan hen.

PUBLICATIE ELBURG 1572-1672-1772-1872-1972

In september verscheen de uitgave *Elburg 1572-1672-1772, 1872-1972*. In deze publicatie (nummer 112) worden vijf jaarvensters uit vijf verschillende eeuwen belicht. Vijf jaren die allemaal eindigen met het getal 72.

In het jaar 2022 stonden de schijnwerpers vooral gericht op de jaren 1572 en 1672. De historische gebeurtenissen met betrekking tot de inname van Den Briel in 1572 en het Rampjaar 1672 werden in 2022 op uitgebreide schaal (landelijk) herdacht. Ook in Elburg. De aftrap daarvoor werd gegeven op 22 en 23 april met het project *Open de Poorten*.

In deze publicatie wordt ingezoomd op beide markante jaren. Elburg werd zowel in 1572 als in 1672 bezet door vreemde troepen.

Bij het samenstellen van deze publicatie kwam het idee om daarnaast ook de jaren 1772, 1872 en 1972 te belichten. Jaren met verschillende historische contexten. Deze uitgave laat duidelijk zien hoe het karakter van Elburg in de loop der eeuwen veranderde.

PUBLICATIE CHOCOLA, DE SMAAK VAN DE VRIJHEID

In het Gruithuis presenteerde Arent thoe Boecop op woensdagavond 14 december haar nieuwe uitgave *Chocola, de smaak van de vrijheid*. De eerste exemplaren werden overhandigd aan Helmig Spronk en Hetty Neijmeijer-Winters. Het boekje is een vertaling van de autobiografie van Maud Peper-Dahme, woonachtig in Flemington (New Jersey).

De joodse meisjes Maud en Rita Peper waren in de zomer van 1942 respectievelijk 6 en 4 jaar oud toen zij van hun ouders werden gescheiden. Ze kregen een veilig onderduikadres op de boerderij van Hendrik Spronk en Coba Spronk-Flier aan de Zuiderzeestraatweg 366 in Oldebroek. Eind 1944 werd het in Oldebroek te gevaarlijk. De zusjes Peper kregen een nieuw onderduikadres bij de familie Westerink aan de Beekstraat 3 in Elburg. Het gezin Peper overleefde de oorlog. Door de dreiging van de Koude Oorlog besloot de familie Peper in 1950 te emigreren naar de Verenigde Staten.

In 2015 verscheen Maud's autobiografie *Chocolate, The Taste of Freedom*. Dit boek beschrijft niet alleen Maud's oorlogsverhaal, maar ook haar levenservaringen na de oorlog: de hereniging met haar ouders, de emigratie naar de V.S., haar gezinsleven, maar vooral ook haar werk als voorvechtster voor onderwijs over de Holocaust in de V.S.

Arent thoe Boecop heeft het boek laten vertalen door Simon Monster. Alle leden van Arent thoe Boecop hebben deze publicatie ontvangen. Daarnaast is het boek gratis aangeboden aan 16 basisscholen (groepen 8) in de gemeenten Elburg en Oldebroek. De Stichting Vicarieën Elburg (SVE) maakte de verspreiding van deze uitgave onder de scholieren financieel mede mogelijk.

KRONIEKEN

In het jaar 2022 verschenen twee goed gevulde Kronieken. In januari kregen alle leden Kroniek nummer 169 (30 pagina's) door de brievenbus. En in september verscheen Kroniek nummer 170 (38 pagina's). Allerlei actuele informatie van de vereniging, maar ook veel achtergrondinformatie is in beide Kronieken bondig samengevat.

ELBURG IN OORLOGSTIJD

De website www.elburginoorlogstijd.nl wordt nog steeds aangevuld met nieuwe foto's, artikelen en verhalen. In de rubriek *Nieuws* (boven in de menubalk) kunnen de bezoekers van de website de laatste ontwikkelingen volgen.

De Nunspeter filmmaker Sander Klugt heeft in februari 2022 op zeven verschillende historische locaties korte oorlogsverhalen opgenomen. Willem van Norel vertelde daarbij ter plekke het verhaal in de context van de jaren 1940-1945.

Op diverse scholen wordt de website ingezet bij projecten. Inmiddels bevat de website bijna 200 oorlogsverhalen met betrekking tot Elburg, Doornspijk, 't Harde, Hoge Enk en Oostendorp. Deze verhalen worden geïllustreerd met veel fotomateriaal en ondersteund door ongeveer dertig filmpjes. Voor scholen zijn er daarnaast uitdagende opdrachten ontwikkeld.

Voor eventuele aanvullende informatie kan contact worden opgenomen met de initiator van dit project, Willem van Norel (willemvannorel56@gmail.com).

Iedereen wordt uitgenodigd om de website te bezoeken en kennis te nemen van de bijzondere oorlogsverhalen.

Elburg, april 2022

Willem van Norel (voorzitter van de Werkgroep Publicaties)

JAARVERSLAG ARCHEOLOGISCHE WERKGROEP 2022

Qua archeologische activiteiten was 2022 geen spannend jaar. Toch zijn er mooie dingen gerealiseerd. We hadden een mooie samenwerking met Museum Elburg en hebben in het voorjaar een archeologie tentoonstelling ingericht in de mooie gewelvenkelder van het museum. De tentoongestelde vondsten zijn ingebracht door de twee leden van de werkgroep die een metaaldetector hebben. Er zijn veel bezoekers geweest en er werd vaak waardering uitgesproken over de opzet van de tentoonstelling.

In de kerstvakantie was er in de kelder een activiteit voor de kinderen waarbij er een echt archeologisch kamp was ingericht compleet met veldtent. De kinderen konden munten en scherven zoeken met behulp van een kleine detector en met schepjes en ander gereedschap. Het was een geslaagd project en er hebben ongeveer vijfhonderd kinderen aan meegedaan.

JAARVERSLAG KRUIDENTUIN “DE GROENE KRUIDHOF 2022

Het was een goed jaar als team, bezoekers, PR en samenwerking met ondernemers in en rond de Vesting.

Met veranderingen, een zoektocht wat willen we en wat kunnen we met de tuin.

- Structurele veranderingen
- Zijn er thema's die we kunnen uitdiepen; het antwoord hierop was ja.

Werkgroepen:

Er zijn experimenten gedaan met de kruiden uit de tuin, die zeer goed zijn ontvangen.

De opbouw en verantwoordelijkheden van de thema werkgroep heeft gestalte gekregen.

PR:

We hebben veel PR gehad in 2022, o.a. de Veluwekoerier, de Loe, TV Gelderland, Libelle, Nieuw 52 Zondagse wandelingen en Lunchen. (Ellie Brink), Natuurprogramma Buitengewoon, bloggend journalisten team België.

Bezoekers:

16.000 bezoekers mochten we verwelkomen.

Activiteiten:

De experimenten van 2022 hebben een mooi programma voor 2023 gebracht.

Samenwerking:

Ook dit jaar hebben we weer een beroep kunnen doen op de medewerkers van de afdeling Beheer van de Gemeente Elburg, SME, Cultuurmakelaar en onze sponsors.

Allemaal bedankt!